

ZEROs innspill til budsjettføring i Utenrikskomiteen

Dato: 20.10.2020
Kontakt: Sigrun Aasland, sigrun.aasland@zero.no
Stig Schjølset, stig.schjolset@zero.no

Hovedpunkter

- ZERO er svært fornøyd med at forslaget til bistandsbudsjett omfatter etableringen av et nytt klimainvesteringsfond med risikoavlastende kapital for investeringer i fornybar energi i utviklingsland med mye kullkraft.
- Zero forventer at stortinget og Støre-regjeringen vil styrke Klimainvesteringsfondet. Fondet bør bygges opp til 25 milliarder kroner over fem år med friske midler. Fondet bør skaleres opp ytterligere ved å invitere til offentlig-privat samarbeid med institusjonelle investorer.
- For å få størst mulig effekt av Klimainvesteringsfondet, må i tillegg budsjettet til fornybar energi i bistandsbudsjettet til bl.a. Norads ordninger for garantier og prosjektutvikling økes kraftig.
- Som oppfølging av Hurdalplattformen etableres et nytt Norad-program "Energi for utvikling", rettet mot bilateralt samarbeid og faglig bistand for å tilrettelegge for en raskere utvikling av fornybar energi i utviklingsland.

Bakgrunn

Det internasjonale energibyrået (IEA) har i World Energy Outlook 2021 konkludert med at de årlige investeringene i rene energiprojekter og infrastruktur må økes kraft, til om lag 4 billioner dollar innen 2030 for å få verden på sporet av 1,5-gradersmålet. Investeringene må i hovedsak skje i nye markeder og utviklingsøkonomier. I disse landene er kapitalen opptil syv ganger dyrere enn i avanserte økonomier. IEA peker på at større innsats for klimafinansiering fra avanserte økonomier er avgjørende for å fremme investeringer der private aktører ennå ikke ser den rette balansen mellom risiko og belønning.

Det er foreslått 8,2 milliarder kroner til klimatiltak gjennom bistandsbudsjettet, inkludert klima og skogsatsingen. Dette ligger fortsatt svært langt bak det som er beregnet som Norges rimelige andel av internasjonal klimafinansiering som trengs for å innfri målene i Parisavtalen.

Klimainvesteringsfondet

Det nye Klimainvesteringsfondet kan bli et viktig bidrag i kampen mot nye kullkraftverk. Fondet bør utformes slik at det reduserer kapitalkostnadene og avlaster risiko for fornybar energi prosjekter som bidrar til å fortrenge fossil energi. Dette er det aller viktigste Norge kan bidra med for klimasaken utenfor egne grenser.

ZERO er svært fornøyd med at budsjettforslaget følger opp etableringen av det nye klimafondet med avsetning under streken i statsbudsjettet. Klimafondet skal investere på kommersielle vilkår og gi en forventet avkastning på linje med SPU. Det er positivt at fondet skal avlaste risiko gjennom fleksibel bruk av egenkapital, lån og garantier.

Zero er imidlertid skuffet over det lave ambisjonsnivået med 750 millioner til fondet og 250 millioner til risikoavsetning. ZERO har tidligere foreslått et klimafond med 5 milliarder kroner

per år over 5 år, til sammen 25 milliarder kroner. I tillegg foreslår regjeringen at halvparten av bevilgningen til Klimainvesteringsfondet skal tas fra Norfunds eksisterende kapital, altså midler som tidligere er bevilget og blir anvendt til slike investeringer. Fondets egenkapital bør bygges gjennom friske midler, og komme i tillegg til Norfunds eksisterende aktivitet.

Fornybar energi på bistandsbudsjettet (post 162 - post 72)

Det er sterkt beklagelig at regjeringens budsjettforslag fortsetter reduksjonen av bevilgningene til fornybar energi fra 399 millioner kroner i 2021 til 395,5 millioner for 2022. Det er en milliard mindre enn budsjettet fra Stoltenberg-regjeringen for budsjettåret 2014, som var på 1,4 milliarder kroner. Bevilgningen til fornybar energi er viktig for Norads garantiordning og støtte til prosjektutvikling. Dette er ordninger som kan fungere sammen med, og bidra til å styrke, det nye Klimafondet.

Rammen for den nye garantiordningen i Norad ble besluttet å være på 1,5 mrd kroner, men bevilgningene ligger svært langt bak dette nivået. Garantiordningen er etterspurt, og fungerer godt for å utløse private investeringer. Norads ordning med støtte til tidlig fase av utviklingsprosjekter fungerer også meget bra for å stimulere energibedrifter til å sette i gang nye prosjekter. Begge disse ordningene lider under den kraftige reduksjonen i budsjettet til fornybar energi de siste årene. Dette fører til liten forutsigbarhet, og mange søknader må avvises. En økning i disse prosjektene vil være en kraftig stimulans for energiselskapenes muligheter til å gjennomføre nye fornybar prosjekter i utviklingsland.

Energi for utvikling

Norge har lang og god erfaring med bilateralt samarbeid med utviklingsland for å styrke kapasiteten på energiforvaltningen. I den viktige fasen mange utviklingsland nå er i, med omlegging fra fossil til fornybar energi, er det viktig at slikt samarbeid følges opp med politisk dialog og samarbeid om bl.a. reformer, reguleringer, kapasitetsbygging og planlegging for å øke investeringer i fornybar energi.

ZERO støtter Hurdalplattformens ambisjon om at et slikt kunnskapssamarbeid koordineres og styrkes som et eget program - "Energi for utvikling". En viktig ny komponent under Energi for utvikling er bilaterale klima- og energiavtaler, som også kan bidra til å samle norske energiaktører i en koordinert og ambisiøs satsing.

Resultater

ZERO analyser anslår at Norge, gjennom satsingene som er beskrevet ovenfor, kan bidra til reduserte utslipp fra kullkraft med om lag 50 millioner tonn CO2 per år, samtidig som det vil bidra til å styrke fornybarnæringen i Norge.

